

Remissvar: Remiss i Universitetskanslersämbetets ärende 32-00432-24 – Remiss i UKA:s projekt om studenters tillträde till högskolans lokaler

UKÄ dnr: 32-00432-24

Sveriges förenade studentkårer (SFS) inkommer här med sina synpunkter på *Remiss i Universitetskanslersämbetets ärende 32-00432-24 – Remiss i UKA:s projekt om studenters tillträde till högskolans lokaler*. SFS är en sammanslutning av studentkårer vid Sveriges universitet och högskolor. SFS har ett sextiotal medlemskårer som tillsammans representerar ungefär 400 000 studenter och doktorander.

SFS har genom en internremiss gett sina medlemskårer möjlighet att inkomma med synpunkter på några av frågorna. Totalt inkom svar från 16 studentkårer. Vissa har dock inte besvarat samtliga frågor.

1. Anser lärosätet att det finns behov av att kunna begränsa studenternas tillträde till högskolans lokaler vid sidan av bestämmelserna om disciplinära åtgärder och avskiljande?

SFS bedömning:

Utifrån medlemskårernas svar bedömer SFS att det kan finnas ett sådant behov. De flesta situationer torde dock gå att hantera inom ramen för disciplinära åtgärder, avskiljande samt interimistisk avstängning och interimistiskt avskiljande. Det kan finnas ett behov av att öka kunskapen om eller förtydliga dessa regler.

Studentkårernas svar:

Studentkårerna har blandat uppfattning i fråga:. Sju medlemskårer svarar *ja*, sex svarar *nej* och två svarar *vet ej*. Totalt besvarade 15 studentkårer frågan.

Någon studentkår beskriver att samtliga tillfällen som skulle kunna vara aktuella, redan täcks av nuvarande disciplinära åtgärder.

Någon kår nämner att behovet tillgodoses av bestämmelserna som interimistisk avstängning, men att dessa bestämmelser eventuellt kan behöva förtydligas.

2. I vilka situationer kan detta i så fall vara aktuellt och vilka hänsynstaganden kan motivera en sådan åtgärd?

SFS bedömning:

SFS bedömer att lärosätena kan ha ett behov av att stänga av en student från lokalerna när personen utgör ett hot mot sina medstudenter eller personalens hälsa och säkerhet. Det är svårt att säga vilka händelser som skulle kunna föranleda ett sådant beslut, men förslagsvis bör det krävas upprepade fall av våld, allvarliga störningar eller misstänkt brottslighet.

Ett tänkbart fall, som inte tas upp av studentkårerna men som även kan ingå i behovet, är om en student upprepade gånger har uttryckt sig hotfullt mot andra studenter eller personal, men utanför ramen för utbildningen eller högskolans verksamhet, exempelvis via e-post eller sociala medier. Det är inte säkert att sådant beteende omfattas av reglerna för disciplinärenden eller avskiljande, exempelvis om det bedöms föreligga en *risk att studenten kan komma att skada annan person eller värdefull egendom*, men att denna risk inte bedöms vara *påtaglig* i enlighet med 4 kap 6 1 HL.

Att begränsa tillgången till lokaler utan att det är fråga om disciplinär åtgärd eller avskiljande, innebär att studenten fortfarande kommer att vara aktiv som student och ska kunna bedriva studier. En förutsättning för ett sådant beslut bör därför vara att lärosätet kan visa att studenten ändå kommer att ha en rimlig chans att klara av utbildningen. SFS föreslår att lärosätet i varje individuellt fall ska vara skyldigt att göra en analys av hur studierna kan bedrivas utan tillgång till de lokalerna som omfattas av beslutet.

Studentkårernas svar:

De flesta kårer som svarar ja på fråga 1, hänvisar till fall där en student utgör ett hot mot andra studenter eller personal.

En studentkår föreslår att om det förekommer uppenbar felanvändning av en lokal, bör tillgången till den lokalen begränsas, men inte tillgången till övriga lokaler. En annan studentkår nämner att felanvändning eller vårdslös hantering av exempelvis dyr teknisk utrustning bör kunna ligga till grund för avstängning från lokalerna.

Det är viktigt att processen sker rättssäkert. Någon kår anser att det finns ett behov av en utökad möjlighet, men att det bör användas ytterst restriktivt.

Någon kår nämner också ett behov av att de disciplinära åtgärder som finns idag ska kunna gälla för en längre period än sex månader.

Flera kårer nämner att det kan finnas ett behov att kunna stänga av studenter från lokaler ifall ärendet behöver hanteras mer skyndsamt än vad som är möjligt för ett vanligt disciplinärende..

3. Hur bör enligt lärosätet en sådan åtgärd användas i förhållande till lärosätets möjlighet att vidta disciplinära åtgärder eller ansöka om avskiljande av studenten? Bör t. ex. möjligheten att stänga av studenten med stöd av bestämmelserna om disciplinära åtgärder ha uttömts innan åtgärden vidtas?

SFS samlade bedömning är att åtgärden endast bör ta sikte på sådant beteende som utgör ett hot mot medstudenter eller personal men som antingen:

1. inte omfattas av reglerna om disciplinära åtgärder eller avskiljande (exempelvis för att det inte anses ske inom ramen för utbildningen eller vid en särskilt inrättning inom högskolan), eller
2. innebär upprepade incidenter över tid, vilket ger anledning att låta avstängningen från lokalerna gälla för en längre tidsperiod än sex månader.

SFS föreslår att beslut om avstängning från lokaler ska fattas av disciplinnämnd.

Det är viktigt att beslut om avstängning från lokaler går att överklaga. Om beslutet fattas av disciplinnämnden, så bör det kunna överklagas till förvaltningsrätten. Om beslutet fattas av någon annan instans vid lärosätet, exempelvis rektor, bör beslutet först kunna överklagas till disciplinnämnden och därefter till förvaltningsrätten..

4. Har lärosätet egna regler som reglerar studenternas tillträde till lärosätets lokaler? Bifoga eventuella dokument.

SFS hänvisar här till respektive lärosätes svar.

5. Hur hanterar lärosätet frågor som rör studentföreningars rätt att använda lärosätets undervisningslokaler enligt I kap. 13 § högskoleförordningen? Har bestämmelserna skapat några tillämpningsproblem vid lärosätet? Har lärosätet lokala regler som närmare reglerar studentkårens och andra studentföreningars rätt att använda lärosätets undervisningslokaler? Bifoga eventuella dokument.

SFS bedömning:

Flera studentkårer behöver betala för att använda lokaler, trots att detta är en rättighet enligt 1 kap 13 § HF. SFS anser inte att detta bör vara tillåtet och önskar att UKÄ tar initiativ till ett förtydligande.

Några studentkårer beskriver att politiska och/eller religiösa föreningar inte får använda lokaler. SFS tolkar det inte som att 1 kap 13 § HF ger utrymme för någon sådan begränsning och önskar att UKÄ tar initiativ till ett förtydligande.

Studentkårernas svar:

Studentkårernas svar varierar, men de flesta beskriver att det finns mer eller mindre etablerade rutiner.

Flera studentkårer beskriver olika typer av hinder eller begränsningar.

- Flera studentkårer beskriver att studentföreningar (inklusive studentkåren) behöver **betala** för lokalerna. Någon kår får använda lokalerna kostnadsfritt men behöver ibland betala extra för städning.
- En studentkår beskriver att **politiskt aktiva** föreningar inte får använda lokaler.
- En studentkår beskriver att **politiska eller religiösa** organisationer och föreningar inte kan boka lokaler, där politiska organisationer anges uttryckligen i styrdokumentet men att religiösa föreningar också är uteslutna i praxis.
- Många studentkårer beskriver att lokaler bara kan användas **vissa tider**, exempelvis endast efter ordinarie lektionstid, innan en viss tid på kvällen, eller på vardagar.
- Någon kår nämner att **förtäring är förbjuden** i vissa lokaler, vilket kan upplevas som begränsande.
- En kår beskriver att de enbart kan boka lokaler i anslutning till, och för studenter inom, kårens verksamhetsområde, vilket kan skapa problem om de vill anordna aktiviteter **tillsammans med andra kårer**. Då finns det ingen kår som kan boka lokaler där flera kårer kan medverka.
- Någon studentkår uttrycker att det i praktiken är svårt att boka lokaler då det råder **brist** och studentkårerna är lågt prioriterade.

Flera studentkårer beskriver att de har tillgång till lärosätets lokalbokningssystem och upplever att det på det stora hela taget fungerar bra. Några studentkåren kan även boka vissa lokaler åt andra studentföreningar, ifall föreningen i fråga inte redan har en överenskommelse direkt med lärosätet.

En studentkår resonerar kring hur stor andel av deltagarna som kan vara externa. Ett exempel är om många som deltar är alumner, vilket tekniskt sett inte ryms inom 1 kap 13 § HF men ändå uppfattas som någonting positivt.

6. Upplåter lärosätet lokaler till andra föreningar än studentföreningar? Vilka överväganden har lärosätet gjort när det gäller denna fråga? Bifoga eventuella lokala regler.

Studentkårerna ger blandade svar, alltifrån "Ja, utan betydande begränsningar" till kategoriskt "Nej". Någon studentkår uttrycker att de inte vet.

De flesta lärosäten tycks upplåta lokaler i vissa fall. Flera studentkårer nämner att fackförbund ges särskilt tillträde. Några studentkårer beskriver att rektor eller andra instanser kan besluta om undantag för externa organisationer eller företag i särskilda fall. Några studentkårer beskriver också hur de själva kan hjälpa externa organisationer att boka lokaler.

7. Har lärosätet några övriga synpunkter med anledning av frågorna?

SFS anser att frågan om huruvida externa organisationer ska ges tillgång till lärosätets lokaler för kampanjer eller i rekryteringssyfte, bör hanteras lokalt i samråd mellan lärosätetsledning, studentkårer och de anställda.

SFS gör denna bedömning baserat på studentkårens synpunkter. Internremissen innehöll en fråga om hur studentkårens ser på att externa organisationer ges tillgång till lärosätets lokaler för kampanjer eller i rekryteringssyfte. Frågan ställdes för ett antal olika typer av organisationer:

- Politiska partier och deras studentförbund
- Fackförbund och deras studentsektioner
- Insamlingsorganisationer med 90-konto
- Övriga intresseorganisationer
- Myndigheter
- Privata företag
- Proteströrelser

Svarsalternativen var:

- Bör ges generös tillgång, utomhus och inomhus
- Bör ges generös tillgång utomhus, men inte inomhus
- Bör endast få tillgång vid särskilda tillfällen (t ex temadagar eller i valrörelsen).
- Bör inte ges tillgång

De flesta svarade att *fackförbund och deras studentsektioner* bör ges generös tillgång, utomhus och inomhus.

För *politiska partier och deras studentförbund, övriga intresseorganisationer* samt *privata företag*, var det vanligaste svaret att de endast bör få tillgång vid särskilda tillfällen (t ex temadagar eller i valrörelsen).

För resterande kategorier var svaren mycket blandade och på grund av det begränsade antalet svar går det inte att dra några generella slutsatser om vad studentkårerna anser. Eftersom uppfattningen skiljer sig mellan olika studentkårer och lärosäten, anser SFS att frågan bör hanteras lokalt, exempelvis i form av lokalt beslutade riktlinjer där studenterna ges möjlighet att medverka i beslutet.

Rasmus Lindstedt
Ordförande
rasmus.lindstedt@sfs.se
070-545 75 57

Sebastian Lagunas Rosén
Samhällspolitisk chef
sebastian.lagunas.rosen@sfs.se
076-870 56 94